

UTIPENITAMUNA NENI MIKUSHUAKAN

APU TAPUETAKAN TSHETSHI UNUIPANIKAN

Tshekuan ne ua issishuenanut apu tapuetakan tshetshi unuipanitakan ?

Ne essishuenanut apu tapuetakan tshetshii unuipanitakan eukuata kaueueshtakan uetshipan uet eka tapuetuakan auen tshetshi unuipanitat, tshetshi mashitueuepanitat kie ma tshetshi pushtishik^u usham tshipatshi tshissenimakana auen mikushuakan, ka uapatshet kie ma kutak auen ka tat anite e ueueshtakan. Nenu uet tutak^u kaueueshtakan tshetshi anitshenat mikushuakanat, ka uapatshet kie ma kuatakat auenitshenat ka tatau anite e ueueshtakan tshetshi eka matshipanikutau.

Uin nenu utipenitamun mikushuakan !

Ne *Chartre canadienne des droits des victimes* ka ishinikatet apashtakanu nana shetan-pishimua 2015 pipun mishta tshituashun. Ne takuaikan kassinu mikushuakanat tshi natuenitamuat tshetshi tshishpeuatakan utinniunau anite kaueueshtakan, kie tshi natuenitamuat tshetshi eka uitakaniti utishinikashunuau. Neni tipenitamuna takuanu anite utipenitamun ne mikushuakan tshetshi ishpenimutak.

Tshekuan tshe ishpanit tshetshi kaueueshtakan natuenitak tshetshi eka tapuetakaniti tshetshi unuipanitakan ?

Netuenitakaniti tshetshi ishi-pimutenanut uin nenu kaueueshtakan ute Canada. Muk^u eshinakuat shukshuk, teuat anite ka mishkashinatsheht e ueueshtakaniti, tshissenimakanaue eshinikashuht ka uapatsheht, mikushuakanat kie anitshenat ka mamishimakanit

Takuan nanikutini apu auen pitukuiakan. Takuanu nanikutini kaueueshtakan tshetshi tshishpeuatakan mikushuakan, ka uapatshet kie auen tshe pimipan anite kaueueshtakan. Tshetshi eka tapuetakan tshetshi unuipanitakan, kaueueshtakan tshika tshitapatam^u tshekuanu ma uet natuenitak auen tshetshi eka unuipanitakan tan ka ishi-matshipan uet ishi-natuenitak kie tshipa takuan kuataka tshekuanu. Tshetshi eka tapuetakan tshetshi unuipatakan ishinakuan miam mate :

- tshetshi eka shetshishitau ka uapatshet mamishitshemutau ;
- tshetshi tshishpeuatakanit ka uapatsheht ka menenimuht, auat auassat kie mikushuakanat,
- shushteieshkanitau mikushuakanat kie kuatakat auenitshenat tshe mamishitshemuht anite eka kaudi mashitueuepanitakan tshekuan miam anite ka matshi-tutuakan auen
- kie tshetshi tshishpeuatakanit utinniunau anitshenat tshe pimipiniht anite kaueueshakanit.

Tshekuanu ua apashtat kaueueshtakan tshetshi natuenitak tshetshi eka tapuetakan tshetshi unuipanitakan ?

Ne *Code criminel* ka ishinikatet uitamu tshekuan eshinakuat tshetshi tshissinuatshitakan ui natuenitak tshetshi eka tapuetakan tshetshi unuipanitakn. Apu peikutau ishi-tshissinuatshitakanit tshekuanu auen ka natuenitak tshetshi eka tapuetakan tshetshi unuipanitakan, tshekuan ka ishpanit ka matshipan kie.

Tipenitamun e tshi natuenitakan tshetshi tshissenitakan

Tipenitamun tshetshi tshishpeuatakan auen

Tipenitamun tshetshi tshissenitakan

Tipenitamun e tshi natuenitakan tshetshi tshishikashinanut

Tipenitamun e tshi mamishitshemunanut

Government of Canada
Gouvernement du Canada

Canada

Mate, kaueueshtakan *ishinakuanu* tshetshi uauitamuat neni mikushuakana eka 18 ka itatipipuneshiniti e tshi natuenitakau tshetshi eka tapuetakan tshetshi unuipanitakanit, ishinakuanu kaueueshtakan tshetshi natuenitak, kaueueshtakan ishinakuanu kie tshetshi uauitamuat kassinu mikushuakana kie ka uapatsheniht anite e matshi tutuakan auen eka 18 ka itatipipuneshiniti e tshi natuenitakau tshetshi eka tapuetakan tshetshi unuipanitakanit. Natuenitakau kaueueshtakan ishinakuanu tshetshi natuenitak tshetshi eka tapuetakan tshetshi unuipanitakan,

Ne *Code criminel* ka ishinikatet uitam^u kie kaueueshtakan tshi natuenitam^u tshetshi eka tapuetakan tshetshi unuipanitakan tshetshi tshishpeuatat kuataka mikushuakana anu 18 itatipipuneshiniti kie ma kuataka uapatshenit, miam itenitaki ishinakuan tshetshi natuenitakan << tshetshi minu-shaputuepan e ueueshiakanit>>. Kaueueshtakan tshipatshi natuenitam^u kie ishi-nashakanit tshetshi natuenitak kutak auen miam ka natutak ueueshtakanit, kamakunuesht kie ma tshimut ka mamishitshemut, anitshenat tshe tatau anite kaueueshtakan e uauitakan ka ishi-matshitakau miam anitshenat kamatshitinniushiht kie anitshenat kakukueshetshieut kie ma ui matshinitakan anite tshiam inniunanut ute eshpitashkamikat.

Tshetshi tapuetatishut tshetshi natuenitak tshetshi eka tapuetakan tshetshi unuipanitakanit ka ishpanit anite neni mikushuakana, ka uapatshieht kie ma auenitshenat tshe tatau kaueueshtakan, ne kaueueshtakan ishinakuanu tshetshi minu-tshitapatak neni :

- ka mamishimakan tshetshi kuishk ueueshiakan, kie kuishk tutuakan,
- kushtukunu a mikushuakan, ka uapatshieht kie ma auen tshe tat ueueshtakan miam tshissenimakan auen an,
- uemut eshinakuat tshetshi natuenitakan tshetshi eka tapuetakan tshetshi unuipanitakan usham ui tshishpeuatakanu mikushuakan, ka uapatshieht kie auen tshe tat ueueshtakan tshetshi eka natu-shetshiakan kie ma natu-ui-tutuakan
- tshetshi tan ua ishinakushit auen tshetshi shushteieshkuakan tshetshi mamishitshemut ishpanit tshekuan eka minuak kie tshetshi mamishitshemutau mikushuakanat, ka uapatshieht kie kuatakat auenitshenat (miam mate, ka natutakau e ueueshtakan kie ma kamakunueshiut atussetau) anite kaueueshtakan.

Nutam tshika mishkenau eshi-natuenitakan anite *Code criminel* ka ishinikatet.

Tshekuan eshinakuat tshetshi tutakan miam natuenitakan tshetshi eka tapuetakan tshetshi unuipanitakan ?

Ne *Code criminel* ka ishinikatet minu-uitam^u tan tshe ishi-nashakan ui natuenitakan tshetshi eka tapuetakan tshetshi unuipanitakan.

- Ne ka nashatshet, mikushuakan, ka uapatshieht kie ma auen tshe tat ueueshtakan ishinakuanu tshetshi mashinaikanu tutak. Ne auen ka natuenitak tshetshi eka tapuetakan tshetshi unuipanitakan ishinakuanu tshetshi minu-uauitak tshekuan ma uet natuenitak tshetshi ishi-tshishpeuatakan,
- Kapishishtak minakan uin tshika natutamu tshekuan ma. Eka ut naushunakan kapishishtak, kuatak kapishishtak tshika minakanu peikutau anite kaueueshtakanitushuapit.
- Ne kanashatshet, ka mamishimakan kie kutak auen ka kashtukuat neni e natuenitakan tshetshi eka tapuetakan tshetshi unuipan ishinakuanu tshetshi utamuakanitau tan eshpan ka natuenitakan. Kaueueshtakan uin tshika tshissenitamu tshetshi ma uitamuakanitau ka tipatshimushiht kie kutak auen ka kashtukuat ka natuenitakan. Miam mate, tshipa ishinakuan tshetshi uitamuakanitau tipatshimu-mashinaikana matshima anite ka takuanikau ueshi ma eka tapuetakan tshetshi unuipanitakan tshika ishinakuanu tshetshi eka tipatshimutau ka ishpanit anite tshe ueueshtakan kie ma tan tshe ishpanit.
- Tshipatshi ishinakuan kaueueshtakan tshetshi uishamat auenua ka natuetaminiti tshetshi eka tapuetakan tshetshi unuipanitakan. Kaueueshtakan tshika natutueu mikushuakana, ka uapatsheniht kie ma auenua tshe tanit ueueshtakanit tshetshi uauitaminit tshekuan ma uet ui natuenitakau tshetshi eka tapuetakan tshetshi unuipanitakan. Ka nashuakan, ka mamishimakan, ka tipatshimushiht kie ma kutak auenitshenat ka kashtukatau nenu ka natuenitakan tshetshi eka tapuetakan tshetshi unuipan tshikatshi patshitinamuat utaimunuau.

Tan eshpant netuetakan tshetshi natutakan ?

Ka natutakan eukuta uatakan ishinakuaki tshetshi eka tapuetakan tshetshi unuipan,kaueueshtakan anite tshika uitakanu, namaieu tshitshue tshishat e ueueshtakan kie tshipatshi ishinakuan tshetshi eka auen pitukuiakaniti.Mikushuakan, ka uapatshet kie ma auen tshe tat anite ueueshtakaniti ka natuenitak tshetshi eka tapuetakan tshetshi unuipan tshikatshi patshinam^u utaimun kie tshikatshi natuenitamueu kaiminiti tshetshi aimuataminiti utaimun.

Miam ishinakuaniti kaueueshtakan tshetshi tapuetak tshetshi eka tapuetakan tshetshi unuipinitakan usham ishinakuanu tshetshi tshishpeuatakan tshetshi eka tshissenimakan auen ne mikushuakan, ka uapatshet kie ma auen tshe tat kaueueshtakan.Tshipatshi ishinakuan tshetshi mishkut tshetshi nashakan eshi-natuenitakan tshetshi eka tapuetakan tshetshi unuipan. Miam mate, tshikatshi ishinakuanu tshetshi takuat tshishtakan tshe punipan.

Tshekuanu eshinakuanit tshetshi nashakau mikushuakanat, ka uapatsheht kie kuatakat auenitshenat ka katakanit eshinikashiht anite tshetshi eka tapuetakan tshetshi unuipan ?

Ishinakuanu mikushuakanat, ka uapatsheht kie auenitshenat tshe taht anite kaueueshtakan miam tapuetaki kaueueshtakan tshetshi eka tapuetakan tshetshi unuipan, apu tshikatshi uitakau eshinakashutau anite tipatshimunit kie apu nasht tshikatshi aimiatau ka tipatshimuniti. Miam mate, mikushuakan apu tshikatshi itashkaik mashinaikan anite tshipa tshissenimakan auen ne mikuishuakan kie ma auen ka uapatshet nana ka ishi-matshipan,

Mikushuakan, ka uapatshet kie ma auen tshe tat anite kaueueshtakan tshikatshi aishkat natuenitam^u e tapuetak tshetshi unuipanitanit. Tshika ishinakuanu tshetshi pitama natuenitaki anite kaueueshtakanit tshetshi itshenakan nana eka ka tapuetakan tshetshi unuipan mak tshikau minu-uitam^u tshekuan ishpanipan uet natuetak tshetshi itshenakan nana tshetshi eka tapuetakan tshetshi unuipan.

Tanite tshe itutenan anu ui tshissenitakan tshekuan ?

Miam ishinakuaki tshetshi matshipanini kie ma kutak auen ka nishtuapamek^u, tshikatshi natuenitetau tshetshi uitshikuiek^u. Mashue ute eshpitashkamikat takuana anite uauitshituna, miam ishinakuanit auen tshetshi matshitutuakani. Tshikatshi uitshikunau miam ui nanitu-tshissenitamek^u tshekuan kie ma ait ishi-uauitshikushiek^u. Le Répertoire des services aux victimes ka ishinikatet mashinaikan eukuta tshe mishkameku tanite tekuaki neni e uauitshiakan auen pessish anite etaiek^u.

<http://www.justice.gc.ca/eng/cj-jp/victims-victimes/vsd-rsv/index.html>

© Tshishe-Utshimashkueu ute canada mak ne tshishe-utshimau nite ka uaueshtakan mak nite tshishe-utshimat ka tatishkuat utshimashkueu ute canada 2019

ISBN 978-0-660-30555-4
Cat. No. J2-412/8-2015Rm-PDF